

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 465/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 44 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 20/2014 z 25. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 44 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), ako aj práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia – Aarhuský dohovor (ďalej len „Aarhuský dohovor“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) republiky sp. zn. 6 Sžo 20/2014 z 25. marca 2015.

Ako vyplýva zo sťažnosti, sťažovateľ podaním z 2. februára 2011 oznámil svoj vstup do konania vedeného na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o žiadosti [REDAKČIA] (ďalej len „žiadateľ“) z 27. januára 2011 v súlade s § 40 ods. 2 a 3 písm. c) a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, na základe ktorej by mu bolo povolené usmrtiť – odstreliť – jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri [REDAKČIA]. Rozhodnutím sp. zn. 3784/2011-2.2 z 23. septembra 2011 ministerstvo túto výnimku povolilo a určilo jej platnosť odo dňa právoplatnosti rozhodnutia do 30. novembra 2011 poslieďkou a postriežkou na lokalite [REDAKČIA] alebo do 15. decembra 2011 postriežkou na tejto lokalite. Na rozklad podaný sťažovateľom minister životného prostredia rozhodnutím sp. zn. 8591/2011-1.10 (23/2011-rozkl.) z 28. novembra 2011 prvostupňové správne rozhodnutie zmenil v časti určenia platnosti udelenej výnimky tak, že povolil zrealizovať odstrel v lokalite [REDAKČIA], katastrálne územie [REDAKČIA] odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia do 30. novembra 2011 poslieďkou a postriežkou a od 1. júna 2012 do 30. novembra 2012 poslieďkou a postriežkou. Minister fakticky teda rozklad zamietol, pôvodné rozhodnutie potvrdil a vzhľadom na dátum vydania rozhodnutia upravil platnosť povolenej výnimky.

Následne Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) po tom, ako sťažovateľovi oznámil (23. mája 2012, č. k. 2 S/51/2012-98), že jeho návrhu na odklad vykonateľnosti (2. máj 2012) nebolo vyhovené, rozsudkom č. k. 2 S/51/2012-109 zo 6. novembra 2013 žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti označeného správneho rozhodnutia, zamietol. Na odvolanie najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Sžo 20/2014 z 25. mája 2015 rozsudok krajského súdu potvrdil.

Ako z pripojeného rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, tento sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu. Vo vzťahu k hmotnoprávnej stránke veci dodal, že *«musí prisvedčiť konajúcim správnym orgánom a krajskému súdu, ktorý zamietnuc žalobu sa s právnym posúdením veci správnych orgánov stotožnil, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na povolenie výnimky v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona o ochrane prírody a krajiny. V konaní bola prostredníctvom dôkazov žiadateľa dostatočne preukázaná dôvodnosť obavy o bezpečnosť a zdravie obyvateľov dotknutej obce pred medveďmi pohybujúcimi sa v intraviláne obce, v bezprostrednej blízkosti ľudských obydlí. Preto najvyššiemu súdu nezostalo iné ako prisvedčiť právnemu názoru krajského súdu (str. 13), že: „záujem na ochrane prírody musí za daných okolností ustúpiť prioritnému záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľov tak, ako to predpokladá právny poriadok...“*

Vo vzťahu k námietkam procesného charakteru, najvyšší súd v plnom rozsahu poukazuje na právny názor krajského súdu a na doplnenie považuje za potrebné upriamiť pozornosť žalobcu na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Sž/98-102/02 zo dňa 17. 12. 2002, ktorého obsahom je výklad ustanovenia § 250i ods. 3 OSP v tom zmysle, že rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. Ustanovenie § 250i ods. 3 OSP jasne zakladá prekážku, účelom ktorej je zabrániť zrušovaniu rozhodnutí správnych orgánov zo strany správnych súdov, ktoré sú po hmotnoprávnej stránke nezvratné, t. j. ich zmenu nemožno dosiahnuť opakovaním procesu pre vady správneho konania. Neznamená to však, že správne orgány nemusia rešpektovať základné zásady správneho konania, medzi ktoré nepochybne patrí zásada súčinnosti správneho orgánu

a účastníkov konania, avšak pokiaľ porušenie tejto zásady nemá, tak ako v danom prípade, vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, smerovalo by zrušenie napadnutého rozhodnutia k čisto formalistickému zopakovaniu správneho konania.

K rozhodnutiam najvyššieho súdu, na ktoré v odvolaní poukazoval žalobca, najvyšší súd uvádza, že sa v danom prípade priklonil k právnemu názoru Najvyššieho súdu SR obsiahnutého v rozhodnutí najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžp/3/2013 z 18. decembra 2013, ktorý sa týka rovnakého predmetu konania a totožných účastníkov.».

Sťažovateľ poukázal na to, že „vo vzťahu ku konaniu, ktoré je predmetom tejto sťažnosti, platia teda zásady vyjadrené v ustanoveniach Správneho poriadku, z ktorých sťažovateľ v konaní pred správnym súdom prvého a druhého stupňa poukazoval svojimi žalobnými námietkami predovšetkým na zásadu materiálnej pravdy, na zásadu legality a na zásadu úzkej súčinnosti správnych orgánov s účastníkmi správneho konania.

Sťažovateľ poukázuc na konkrétny postup správnych orgánov v predmetom konaní, konfrontoval postup a rozhodnutia správnych orgánov prvého a druhého stupňa s ustanoveniami Správneho poriadku ako aj zákon o ochrane prírody a krajiny.

Napriek uvedenému ani prvostupňový súd ani najvyšší súd neposkytli sťažovateľovi ochranu pred nezákonným rozhodnutím a postupom, ktorý mu predchádzal v konaní vedenom správnym orgánom prvého a druhého stupňa.

Keďže sťažovateľ svoje námietky proti správnym rozhodnutiam smeroval voči postupu a rozhodnutiu správnych orgánov a súdy mu neposkytli ochranu proti nezákonnému postupu a rozhodnutiu správnych orgánov rovnako ako v konaní pred všeobecnými súdmi poukáže na to, že v postupe správnych orgánov neboli dodržané vyššie spomínané zásady vyjadrené v konkrétnych ustanoveniach Správneho poriadku, ktoré zabezpečujú v súlade ustanovením čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky právo sťažovateľa na konanie zákonnom uvedeným postupom pred súdmi Slovenskej republiky a na ochranu pred nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy.“.

Svoju výhradu porušenia zásady úzkej súčinnosti vo vzťahu k označenému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ špecifikoval poukazom na to, že k jeho námietkam

obsiahnutým v odvolaní a „ktoré možno zhrnúť tak, že skutkové závery, ktoré vyvodili správne orgány z podkladov rozhodnutia, ku ktorým, ako to nepochybne skonštatoval krajský súd, nemal žalobca možnosť vyjadriť sa, nemôžu byť relevantné, keďže tieto skutkové závery nemohli byť vystavené kritike zo strany účastníka konania... na tieto svoje odvolacie argumenty nedostal v rozhodnutí odvolacieho súdu žiadnu odpoveď. Najvyšší súd sa zhrnúc nijako nevysporiadal s odvolacími argumentami žalobcu, že nie je možné uzavrieť, že o skutkovom stave nie sú pochybnosti ak účastník konania nemal právo sa k dôkazom, ktoré sú podkladom na zistenie skutkového stavu, vyjadriť.

Určitý náznak odpovede na uvedené argumenty sťažovateľa možno nájsť na strane 19 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Sž/98-102/07 zo dňa 17. 12. 2002, ktorého obsahom je výklad ustanovenia § 250i ods. 3 O. s. p. v tom zmysle, že rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka.“. Ustanovenie § 250i ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) jasne zakladá prekážku, účelom ktorej je zabrániť zrušovaniu rozhodnutí správnych orgánov zo strany správnych súdov, ktoré sú po hmotnoprávnej stránke nezvratné, t. j. ich zmenu nemožno dosiahnuť opakovaním procesu pre vady správneho konania.

Názor najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 6 Sžo 20/2014 sťažovateľ označil za krajne arbitrárny a je toho názoru, že „zasahuje do touto sťažnosťou namietaných práv sťažovateľa. Z ustanovení Správneho poriadku sťažovateľom už označených, ktoré sú priamym vyjadrením základného práva žalobcu zakotveného v čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, svojim výkladom urobil ustanovenia bez akéhokoľvek obsahu, ktorých nedodržanie z hľadiska ich účelu a zmyslu správnymi orgánmi v správnom konaní...“.

Z hľadiska zásady legality postupu orgánov verejnej moci v správnom konaní poukázal sťažovateľ na to, že v súlade s § 250i ods. 3 OSP „vyplýva, že samotné zistenie vád v postupe správnych orgánov, ktoré mohli mať za následok nesprávnosť rozhodnutia či nesúlad napadnutého správneho rozhodnutia s ustanovením § 47 ods. 3 Správneho poriadku, teda nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov je zakaždým dôvodom na zrušenie

napadnutého správneho rozhodnutia,“ pričom „súdy v správnom súdnictve nemajú oprávnenie dovyhodnocovať namiesto správnych orgánov podklady rozhodnutia ani dopĺňať odôvodnenie rozhodnutí správnych orgánov takým spôsobom, aby rozhodnutie, ku ktorému dospel správny orgán spôsobom, ktorým porušoval ustanovenia správneho poriadku, sa po doplnení dôvodov súdom javilo ako zákonné“. Poukázal pritom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 97/2010 z 9. marca 2010.

Napokon, poukazujúc na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 36/2010, sp. zn. I. ÚS 126/2012, IV. ÚS 15/03 a sp. zn. II. ÚS 410/06, vyjadril sťažovateľ presvedčenie, že *„odvolací súd nedal presvedčivú a zrozumiteľnú odpoveď na žiadnu z jeho odvolacích námietok a z uvedeného dôvodu nemožno napadnuté rozhodnutie považovať za také, ktoré zodpovedá kritériám spravodlivého súdneho konania“.*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a prijal takýto nález:

„Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]“

- domáhať sa zákonným postupom svojho práva pred súdom Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy SR,

- domáhať sa na súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ukracujúceho ho na jeho právach zakotveného v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

- napadnúť v správnom a súdnom konaní úkony a opomenutia orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia, podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd,

bolo rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/20/2014 zo dňa 25. 3. 2015 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/20/2014 zo dňa 5. 3. 2015 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, navyše bez vplyvu na opravné procesy podľa odsekov 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej národnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenia jeho základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy a práva na prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia podľa čl. 9 ods. 1 Aarhuského dohovoru, ku ktorému malo dôjsť rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 20/2014 z 25. marca 2015, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 2 S 51/2012-98 zo 6. novembra 2011 o zamietnutí žaloby, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia ministerstva životného prostredia sp. zn. 8691/2011-1.10 (23/2011-rozkl.) z 28. novembra 2011.

Sťažovateľ tvrdí, že k uvedenému porušeniu jeho práv došlo z dôvodu, že najvyšší súd nepostupoval pri výklade a aplikácii práva v súlade s požiadavkami Aarhuského dohovoru, a navyše svoje právne závery riadne nezdôvodnil – *„nedal presvedčivú a zrozumiteľnú odpoveď na žiadnu z jeho odvolacích námietok a z uvedeného dôvodu nemožno napadnuté rozhodnutie považovať za také, ktoré zodpovedá kritériám spravodlivého súdneho konania“*.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným

rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Najvyšší súd v danom konaní správne prihliadol na výklad § 250i ods. 3 OSP aplikovaný vo veci uňho vedenej pod sp. zn. 4 SŽ 98-102/02 zo 17. decembra 2002, ktorý považuje ústavný súd za nanajvýš potrebné zopakovať, hoci mu je z jeho činnosti známe, že sťažovateľovi je zo strany najvyššieho súdu pravidelne pripomínaný: *„rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. Ustanovenie § 250i ods. 3 OSP jasne zakladá prekážku, účelom ktorej je zabrániť zrušovaniu rozhodnutí správnych orgánov zo strany správnych súdov, ktoré sú po hmotnoprávnej stránke nezvratné, t. j. ich zmenu nemožno dosiahnuť opakovaním procesu pre vady správneho konania. Neznamená to však, že správne orgány nemusia rešpektovať základné zásady správneho konania, medzi ktoré nepochybne patrí zásada súčinnosti správneho orgánu a účastníkov konania, avšak pokiaľ porušenie tejto zásady nemá, tak ako v danom prípade, vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, smerovalo by zrušenie napadnutého rozhodnutia k čisto formalistickému zopakovaniu správneho konania.“*

Tento záver neunikol ani pozornosti sťažovateľa, keď naň poukázal ako na *„Určitý náznak odpovede na uvedené argumenty sťažovateľa možno nájsť na strane 19 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽ/98-102/07 zo dňa 17. 12. 2002, ktorého obsahom je výklad ustanovenia § 250i ods. 3 O. s. p. v tom zmysle, že rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka...“*. On sám si však musí uvedomovať potrebu reálneho dopadu súdneho rozhodnutia nielen na procesné práva a povinnosti účastníka správneho konania, ale aj na jeho reálnu možnosť nielen privodiť vecne iné či výhodnejšie postavenie,

ale v tomto prípade vôbec na reálnu možnosť konanie zopakovať. Dôvod, prečo sa krajský súd a najvyšší súd venovali aj procesným pochybeniam správneho orgánu, možno vidieť v potrebe vylúčiť podobné pochybenia do budúcnosti.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ani rozsudok krajského súdu a už vôbec nie rozsudok najvyššieho súdu nemali schopnosť porušiť právo sťažovateľa účinne sa zúčastniť konania vedeného ministerstvom vo veci povolenia výnimky z ochrany medveďa hnedého. Ústavnému súdu neuniklo, že sťažovateľ toto svoje právo háji, avšak nikde vo svojich sťažnostiach neuvádza, akým spôsobom by ho chcel realizovať. V teoretickom prípade, že by súdy v správnom súdnictve sťažovateľovi vyhovelí a ním napadnuté správne rozhodnutie zrušili a vec vrátili ministerstvu na ďalšie konanie, toto by nemalo inú možnosť, len svoje konanie zastaviť, pretože jeho predmet – výnimka – zanikla uplynutím času, na ktorý bola povolená (30. novembra 2012) a nejde o konanie, ktoré by bolo možné začať z úradnej povinnosti. Osobitne je možnosť účinne realizovať práva podľa Aarhuského dohovoru sťažovaná v prípade, keď na základe platne udelenej výnimky došlo k odstrelu chráneného živočícha (medveďa hnedého).

Ústavný súd poukazuje na stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. Snj 72/2013, v ktorom najvyšší súd spätne oprel svoj právny názor aj o nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008, keď okrem iného konštatoval, že „v aplikačnej činnosti štátnych orgánov treba zohľadniť účel zákona“, a uviedol, že „nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahrňujúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom,

ale aj zmyslom a účelom zákona. Ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich subjektívnych právach, ktoré mu malo vzniknúť rozhodnutím o zastavení konania, je namieste, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny.“.

Najvyšší súd zdôraznil, že „zákonným predpokladom podania správnej žaloby v správnom súdnictve je teda skutočnosť, že žalobca bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím, ktoré je nezákonné (pozri R 62/1998). Správny súd musí skúmať preukázanie ukrátenia práv žalobcu nezákonným rozhodnutím ex offo. Ak žalobca nebol žiadateľom o udelenie výnimky k odstrelu medveďa hnedého a ak výnimka k odstrelu bola povolená žiadateľovi len na dobu určitú, ktorá v priebehu konania o jej udelenie uplynula, potom treba skúmať, či žalobcovi vznikla ujma na právach tým, že žalovaný zastavil rozkladové konanie z dôvodu uplynutia doby, na ktorú bola táto výnimka k odstrelu udelená. Ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich právach, ktoré mu vzniklo rozhodnutím o zastavení rozkladového konania, potom súd prvého stupňa musí žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zastavení konania o rozklade zamietnuť.“.

Podľa citovaného stanoviska najvyššieho súdu «ak došlo k uplynutiu lehoty na odstrel chráneného živočícha až v priebehu konania o rozklade, potom správny orgán musí zastaviť konanie celé. Ak však dôjde len k zastaveniu konania o rozklade, aj potom s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu č. R 103/2011, formálne zopakovanie administratívneho konania nepredstavuje pre účastníka vo vzťahu k skutkovej stránke veci reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a za takýchto okolností platí, že nie každé porušenie procesného predpisu má za následok porušenie práv účastníka konania. Platí to najmä vtedy, ak sa účastníkovi inak vyhovie vo veci samej, kedy duplicitne reparovať čiastkové pochybenia nie je potrebné. Zákon o ochrane prírody dáva do právomoci orgánu o ochrane prírody zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol a súčasne zakotvuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané.

Za takýchto okolností „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ ako právny dôvod, ktorý

má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané. Neplatnosť výnimky nemožno spájať len so skutočnosťou, že predmet konania zanikol napr. uhynutím zvierata (medveďa hnedého).

Ak podľa § 82 ods. 9 písm. a) v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody došlo k zastaveniu správneho konania z dôvodu, že uplynutím času, ktorým bolo uplynutie lehoty na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého, odpadol dôvod na konanie o povolení výnimky, je takýto postup a rozhodnutie v súlade so zákonom.

Ak rozhodnutie orgánu ochrany prírody o povolení na usmrtenie chráneného živočícha – medveďa hnedého podľa § 89 ods. 3 zákona o ochrane prírody stratilo platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, odpadol dôvod na ďalšie konanie o povolenie takejto výnimky. Rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody správneho orgánu potom nemá predmet konania, lebo takýmto predmetom konania nie je zviera, na odstrel ktorého bola potrebná výnimka, ale predmetom správneho konania je právna podmienka, ktorou je samotná výnimka. Ak takáto výnimka neexistuje, lebo jej platnosť zanikla, potom súčasne odpadol aj predmet správneho konania a súd prvého stupňa musí zamietnuť žalobu proti takémuto rozhodnutiu zastavení konania o neplatnej výnimke zamietnuť.».

Tento právny názor vyslovil najvyšší súd napr. tiež v rozsudkoch sp. zn. 2 Sžp 3/2013 z 18. decembra 2013, sp. zn. 9 Sžp 7/2013 z 24. septembra 2014, sp. zn. 9 Sžp 11/2013 z 26. novembra 2014, sp. zn. 3 Sžo 23/2014, sp. zn. 3 Sžo 81/2014 a sp. zn. 3 Sžo 27/2014 z 2. decembra 2014 či sp. zn. 6 Sžo 9/2014 z 28. januára 2015; súlad viacerých senátov najvyššieho súdu len ďalej svedčí o ojedinelosti právneho postoja senátu 1S, ktorý dlhodobo preferuje právne-teoretické stanoviská, často neberúc ohľad na ich praktické dopady na postavenie žalobcov (navrhovateľov) vo vzťahu k správne konaniu, resp. na praktickú realizáciu kladených požiadaviek.

Ak najvyšší súd vo veci sp. zn. 6 Sžo 20/2014 odvolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu vecne prerokoval a rozhodol o ňom rozsudkom, nemal tento odklon od jeho stanoviska vplyv na žiadne z práv a právom chránených záujmov, porušenie ktorých

sťažovateľ namieta. Odôvodnenie jeho rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd považuje za dostatočné a zrozumiteľné. Najvyšší súd náležite vysvetlil, prečo na základe odvolania sťažovateľa rozsudok krajského súdu, ktorým bola žaloba sťažovateľa zamietnutá, potvrdil, pričom jeho závery možno považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon je chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01).

Vychádzajúc z týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a podstaty sťažnosti sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa (proti rozhodnutiu najvyššieho súdu) treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05, III. ÚS 74/07).

V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 19/02) a taktiež nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciú prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

Ústavno-súdna korekcia rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v prípade sťažovateľa by teda bola možná len v tých prípadoch, ak by konanie a rozhodnutie všeobecného súdu priamo zasahovalo do práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivý proces podľa dohovoru, by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/2001), ale aj tým, keby tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05). Ústavný súd nezistil žiadnu z týchto ani inú tu výslovne neuvedenú skutočnosť, ktorá by napadnuté rozhodnutia krajského súdu robila ústavne neakceptovateľné, a teda vyžadujúce ústavno-súdnu korekciu z dôvodu zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

Za tejto situácie nemohlo rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 10/2014 z 25. februára 2015 dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy alebo práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako ani základného práva sťažovateľa na ochranu životného prostredia podľa čl. 44 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté pre zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnostiam bude vyhovené.

V závere ústavný súd považuje za potrebné dodať, že ochrana životného prostredia ako spoločného záujmu všetkých občanov Slovenskej republiky je dôležitou aktivitou a činnosť združení na ochranu životného prostredia na jeho rôznych úsekoch si jednoznačne zaslúži pozornosť a podporu. Avšak nielen na získanie všeobecnej podpory a rešpektu by mali zakaždým zvažovať účelnosť krokov, ktoré podnikajú, aby fakticky nemrhali svoju pozornosť a prostriedky na čisto formálne, obsahovo prázdne manifesty tak, ako to je v prípade tohto konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2015

